

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Кафедра індоєвропейських мов

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції
Рівне, 24 лютого 2017 року

*Присвячується 25-річчю факультету іноземної філології
Рівненського державного гуманітарного університету*

Рівне
2017

ББК 81.0

С 91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2017 року, Рівне. – 341, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 23.02.2017 р.).

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

*Мороз Л.В.
Рівне*

ЗВ'ЯЗОК МОВИ І КУЛЬТУРИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація: В статті розглядаються деякі аспекти актуальної проблеми сучасного стану викладання іноземних мов у процесі підготовки майбутніх фахівців до участі в міжкультурному діалозі.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, представники різних культур, формування особистості, мовленнєві навички, національний характер, лінгвокраїнознавство, засіб спілкування, фонові знання.

Abstract: The article covers some aspects of an urgent problem of a present-day foreign languages teaching in the process of future professionals training for participation in a cross-cultural dialogue.

Key words: intercultural communication, different cultures, identity formation, language skills, national character, culture-oriented linguistics, means of communication, background knowledge.

Актуальність усіх питань, пов'язаних із міжкультурною комунікацією у сучасному світі, обговорювалась уже неодноразово та не підлягає жодному запереченню. На тлі соціальних, політичних та економічних подій, що відбуваються протягом останніх десятиріч, йде активна міграція людей, оскільки перед ними відкриваються нові можливості для працевлаштування та навчання, успішна реалізація яких безпосередньо залежить від взаєморозуміння та поваги до культури партнерів по комунікації. У нових умовах особливого значення набуває усвідомлення проблем міжкультурної комунікації для викладання іноземних мов та, як наслідок, докорінний перегляд методології викладання. Ф. Бацевич у «Словнику термінів міжкультурної комунікації» визначає це поняття як «процес спілкування (вербального і невербального) людей (груп людей), які належать до різних національних лінгвокультурних спільнот, як правило, послуговуються різними ідіоетнічними мовами, відчувають лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, яка може

стати причиною комунікативних невдач або культурного шоку в спілкуванні» [2, с. 9]. Спробою подолати мовно-культурні перешкоди, які незмінно виникають під час навчання іноземної мови, займається сучасна освіта через дослідження розвитку культури різних народів та прищеплення студентам поваги до інших культур, потреби зрозуміти «чуже» через зіставлення зі «своїм». Тут доречно згадати слова Вільгельма фон Гумбольдта: «Через різноманітність мов для нас відкривається багатство світу і розмаїття того, що ми пізнаємо в ньому, людське буття стає для нас ширше, оскільки мови у виразних ... рисах дають нам різні способи мислення і сприйняття» [4, с. 349].

Раніше традиційне викладання іноземних мов, зазвичай, зводилось до роботи з текстами. Таким чином, реалізувалась майже виключно одна функція мови – інформативна, до того ж в досить звуженому вигляді, так як з чотирьох навичок володіння мовою (читання, письмо, говоріння, розуміння на слух) розвивалась тільки одна, пасивна, – читання. При цьому існувало хибне уявлення про комунікативні можливості мови, які насправді зводились до пасивної здатності розуміти текстовий матеріал при повній відсутності мовленнєвих навичок. У вищих навчальних закладах практикувався суто прикладний підхід до викладання іноземної мови. Але ж цілком зрозуміло, що такий підхід унеможлиблював реальне спілкування. Сьогодні докорінно змінило вимоги до вивчення іноземних мов, та, як наслідок, до їх викладання. Сучасні фахівці в різних галузях знань потребують вміння функціонально користуватись іноземною мовою в будь-яких сферах життя, розглядають її як засіб спілкування, виходячи з того, що кінцевою метою спілкування є взаємне розуміння, що виникає між співрозмовниками. Отже, перед викладачами іноземних мов стоїть дуже відповідальне завдання – максимально розвинути комунікативні здібності студентів. Для його впровадження в щоденну мовну підготовку необхідно опанувати нові методи викладання, спрямовані на розвиток всіх чотирьох навичок володіння мовою, підготувати принципово нові навчальні матеріали, за допомогою яких можна

дійсно навчити майбутніх фахівців ефективно спілкуватися. В умовах підготовки у вищих навчальних закладах це можуть бути наукові дискусії, відкриті лекції, проведені іноземною мовою, реферування та обговорення іноземної наукової літератури, читання окремих курсів іноземними мовами, участь студентів у міжнародних конференціях, що надає можливості для спілкування, здатності розуміти та передавати інформацію.

Проте складність цього завдання полягає в тому, що ефективність спілкування залежить не тільки від якості володіння іноземною мовою, а ще й від багатьох інших факторів, а саме: умов і культури спілкування, правил етикету, володіння невербальними формами вираження думок, наявності глибоких фонових знань тощо. Іншими словами, для успішного подолання мовного бар'єру потрібно подолати бар'єр культурний, спричинений «неповним володінням культурними нормами, прийнятими в конкретній національній лінгвокультурній спільноті» [2, с. 23].

Вивченням проблем, що виникають під час спілкування представників різних культур, займається лінгвокраїнознавство – розділ мовознавства, що вивчає зумовленість мовних явищ і мовних одиниць соціальними факторами. Лінгвокраїнознавство розвиває ідею про необхідність поєднання навчання іноземної мови з вивченням суспільного й культурного життя носіїв мови, оскільки, «мова не існує поза культурою, тобто поза соціально набутою сукупністю практичних навичок та ідей, що характеризують наш спосіб життя» [6, с. 185]. Йдеться про необхідність поглибленого вивчення національного характеру, менталітету, стилю життя носіїв мови, оскільки достатній словниковий запас та вміння конструювати граматичні структури не є запорукою адекватного вживання мовних одиниць. Питанням поєднання культурологічних знань із вивченням іноземної мови присвячені роботи В. Андрущенко, Н. Бориско, Н. Висоцької, О. Гриценко, І. Дзюби, І. Закір'янової, В. Калініна, М. Кушнар'євої, Ю. Пассова, В. Сафонові, О. Тарнопольського та інших. Серед компонентів культури, які додаються до традиційних знань у процесі іншомовної підготовки, першочергове значення

надається вивченню традицій та побуту носіїв мови, норм спілкування та щоденної поведінки представників певної культури. Отже, мова йде про включення елементів країнознавства у викладання іноземної мови, тобто заміну традиційного викладання лінгвокраїнознавчим.

До того часу, поки при вивченні іноземних мов у вищих навчальних закладах будуть відкидатись фонові знання про країну, мова якої вивчається, сам процес навчання буде мати виключно інформативний характер, позбавляючи майбутніх фахівців можливості користуватися цією мовою як засобом спілкування в подальшому.

Для того, щоб, розуміючи проблему, перейти до її практичного вирішення, найдоцільніше викладати іноземну мову у зіставленні із рідною мовою та культурою. Такий підхід дає можливість зацентувати увагу на мовних та культурних розбіжностях, а саме лексичній сполучуваності, уявній еквівалентності деяких слів, синтаксичних конструкціях тощо. Йдеться про необхідність розв'язання так званого конфлікту культур, який призводить до конфлікту мов. Засновники лінгвокраїнознавчого підходу до викладання іноземних мов Є. Верещагін та В. Костомаров підкреслювали особливе значення набуття культурологічних знань водночас із вивченням іноземної мови: «Дві національні культури ніколи не збігаються повністю, – це впливає з того, що кожна складається із національних та інтернаціональних елементів... Тому не дивно, що... треба виробляти в свідомості учнів поняття про нові предмети і явища, що не знаходять аналогії ні в своїй рідній культурі, ні в рідній мові... Оскільки ми говоримо про поєднання в навчальному процесі мови та знань зі сфери національної культури, такий вид викладацької роботи пропонується назвати лінгвокраїнознавчим викладанням» [3, с. 30]. Таким чином, при навчанні майбутніх фахівців іноземній мові як засобу спілкування пропонується враховувати той факт, що їм прийдеться здебільшого використовувати її у різних сферах життя, спілкуючись із представниками різних культур, а саме творити міжкультурну комунікацію.

Оскільки розвиток будь-якої національної культури здійснюється, насамперед, через мовну комунікацію, треба на заняттях приділяти увагу інформації стосовно способу життя людей тієї країни, мову якої ми опановуємо, їхньому менталітету, традиціям, звичкам, тобто тому прошарку фонових знань, без яких не варто сподіватись на вірогідність успішного використання іноземної мови як засобу спілкування. Існує безліч мовних ситуацій, коли людина, що вивчає іноземну мову, майже цілком впевнена, що наслідує носія мови, правильно вживає граматичні конструкції, підбирає доречні слова для висловлювання своїх думок, але при цьому стикається із культурологічними проблемами, що призводить до непорозуміння між комунікантами. Значні синтаксичні відмінності обох мов, наприклад, впливають на спосіб подання нової інформації: так, в українській мові нова інформація подається в кінці речення, тим самим вона посилюється. В англійській мові, навпаки, важлива інформація стоїть на початку речення. Особливу роль відіграє інтонаційне забарвлення висловлювання, оскільки англійська мова менш емоційна, і різке підвищення інтонації теж може призвести до непорозуміння. Отже, накопичення культурологічних знань, притаманних носіям мови, також відбувається через вивчення граматичних структур, засвоєння лексичних одиниць, сталих виразів, залучення до фольклору, художньої та наукової літератури. Цей мовно-культурологічний симбіоз при наявності певних цілей, які ставлять перед собою викладачі іноземних мов та майбутні фахівці, готові до сприйняття іноземної мови крізь призму культурних норм іншої країни, дає відчутні результати при правильній організації процесу навчання.

Більшість студентів сьогодні розуміють, що побудова професійної кар'єри, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці безпосередньо залежать не тільки від їхньої фахової підготовки, але й від високого рівня володіння іноземними мовами. Серед першочергових завдань, що стоять перед учасниками навчального процесу, можна виокремити такі, як накопичення фахової лексики, вдосконалення граматичної компетенції,

розвиток навичок перекладу фахової літератури для спілкування у професійному середовищі, вміння писати наукові статті, здатність виступати на міжнародних конференціях та чітко і зрозуміло висловлювати свої думки. Для того, щоб успішно вирішувати ці завдання в умовах професійної іншомовної підготовки студентів до міжкультурної комунікації, треба сформувати міжкультурну компетенцію як необхідну складову спілкування на міжкультурному рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – 376 с.
2. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавництво «Довіра», 2007. – 205 с.
3. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – М., 1990. – 246 с.
4. Гумбольдт фон В. Язык и философия культуры / В. фон Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1985. – 452 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. докт. пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
6. Сепир Э. Язык. Введение в изучение речи // Избранные труды по языкознанию и культурологии / Э. Сепир. – М., 1993. – 656 с.
7. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова. – М.: Слово, 2000. – 624 с.
8. Шавкун І. Г. Міжкультурна комунікація як складова сучасної менеджмент-освіти / І. Г. Шавкун // Культурологічний вісник Нижньої Наддніпрянщини. – 2009. – Вип. 23. – С.115-118.
9. Bennett M. J. Basic Concepts of Intercultural Communication: Selected Readings. – Yarmouth: Intercultural Press, 1998. – 288 p.
10. Hall E.T., Hall M. Understanding Cultural Differences. Germans, French and Americans. – Yarmouth: ME.: Intercultural Press, 1990. – 224 p.

ЗМІСТ

**CEKЦІЯ 1. CУЧАСНІ ПPOБЛЕМИ MІЖКУЛЬТУРНОЇ
KOMYHІKAЦІЇ TA KOГHІTИBHOЇ ЛІHГBІCTИКИ****Замашна С. М., Вepьовкіна О. Є.**

Бінарний аналіз поведінки американців і британців

(на матеріалі робіт Б. Брайсона) 7

Лялька О. І., Воробйова І. А.

Вираження концепту «страх» у романі Томаса Гарріса «Hannibal Rising» 11

Самборская И. Н.

Фразеологичность семантики как проявление индивидуального

в значении языкового знака 21

**CEKЦІЯ 2. TPADИЦІЙHІ TA HOBІTНІ ACПEKTИ
ЛІHГBІCTИЧHИХ TA ЛІTEPATypePOЗHABЧИХ ДOCЛІДЖEHЬ****Бєлова С. А**

Концепція комплексного навчання у практиці Бременських

експериментальних шкіл початку ХХ століття 26

Бігунов Д. О.

До проблеми визначення терміну «комунікативна невдача» 34

Бігунова С. А., Зубілевич М. І.

Семантична характеристика словотворчої бази антропонімів..... 37

Богачик М. С.

Формування та стилістичні особливості комп'ютерного сленгу

в англійській мові 42

Василькевич С. С.

Неологізми у мові політичної комунікації 45

Вовчук Н. И.

Единичные способы окказионального словообразования в русской поэзии

конца ХХ века..... 54

Воробйова Л. М., Наумюк В. М.

Епіграф як інтертекст (на матеріалі новелістики Е.А. По) 59

Dzhava I.

Das Dämonische. Benjamins Aufsatz zu Goethes Wahlverwandtschaften..... 66

Івашкевич Е. Е. Психологічний зміст перекладацьких рішень.....	69
Карашевич А. В. Фразові дієслова як феномен англійської мови	80
Касаткіна-Кубишкіна О. В. Особливості використання лайливої лексики у ЗМІ (на матеріалах англомовних видань).....	85
Кірея А. І. Функціонально-стилістичні особливості антропонімів роману Дж.Р.Р. Толкіна «Гобіт, або Туди і Звідти».....	89
Левчук П. Г. Порівняльний аналіз удосконаленої пропозиції стандарту УМІ з сертифікаційними екзаменами польської мови як іноземної та елементами стандартів інших мов.....	99
Мандзюк Б. Р. Лінгвістичні засоби вираження соціального статусу (на матеріалі фільмів «My Fair Lady» та «Titanic»)	112
Панькова Т. В. До питання про квеситивний мовленнєвий акт	117
Приходько В. Б. Інтертекстуальність як діалог оригіналу та перекладу	120
Сербіна Т. Г. Парцеляція як один із експресивних синтаксичних засобів мови газет.....	122
Сологуб А. М. До питання про поняття «стереотип»	128
Стешина А. І. Реклама як особливий вид креолізованого тексту.....	132
Фрідріх А. В. Лінгвокогнітивні аспекти американського політичного сленгу	138
Шостак О. О. Риторика як літературознавча методологія.....	147

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Бойко Н. Г. Впровадження особистісно орієнтованого підходу у навчанні іноземної мови.....	154
--	-----

Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності молодшого школяра у процесі вивчення предметів освітньої галузі «Мови і літератури»	164
Гронь Л. В., Саврас Л. З. Формування вмінь англомовного писемного мовлення учнів старшої школи	168
Kindrat N. The problem of evaluation of lexical tasks in teaching vocabulary.....	171
Михальчук Н. О., Набочук О. Ю. Фасилітація розвитку екологічної субкультури учнів у старшому шкільному віці	176
Мороз Л. В. Зв'язок мови і культури як важливий чинник при підготовці занять з іноземної мови	199
Олександрова Г.М. Візуалізація як невід'ємний конститuant принципу наочності у навчанні іноземній мові студентів економічних спеціальностей	205
Трофімчук В. М. Застосування методу навчальних станцій у викладанні англійської мови у ВНЗ	207
Турченко І. С. Використання технології «Team teaching» для забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів	213
Федоришин О. П. Метод <i>case study</i> у методиці навчання іноземних мов.....	216
Kharlay O. By Learning You Will Teach, By Teaching You Will Learn: Engaging Activities For Different Learning Styles	222

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ MOVHOЇ ПІДГОТОВКИ CТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Антоненко Н. Є. Використання подкастів при викладанні англійської мови.....	223
Вєтрова І. М. Готовність до автономності у навчанні студентів-майбутніх вчителів англійської мови	227

Гронь Л. В. Європейський мовний портфель як компонент сучасного НМК з іноземної мови у вищій школі.....	233
Губаш О. П. Інноваційні методики навчання та управління навчальним процесом	237
Кочубей О. С. Особливості підготовки викладачів перекладу в мовному вузі.....	244
Мелоні Тімоті Данте Origings and Development Of EAP (English for Academic Purposes)	253
Постоленко І. С. Переваги онлайн та гібридних курсів під час вивчення англійської мови ...	268
Smirnowa M.L. Die neuen Medien und die Motivation im Fremdsprachen-unterricht	271
V. Fedoryshyna Higher education in Ontario: present	279

СЕКЦІЯ 5. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Антюхова Н. І., Яцюрик А. О. Структура творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови: психологічний аналіз та особливості розв'язання проблеми	290
Івашкевич І. В. Проблема професійної компетентності юриста та шляхи її розв'язання.....	302
Ivashkevych E.Z. Semantic Analysis of Social Intellect of the Person	314
Михальчук Н. О., Чала Ю. М. Психологічні механізми дискурсу поетичних творів Філіпа Морена Френо	322
Перішко І. В., Мамчур І. С. Відмінності лексичних одиниць специфічних для американського чи британського варіантів англійської мови	333
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	338